

tarahimizden...

FERİDUN BEHÇET YÜCEL

anısına

F. Behçet Yücel 1954 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Elektrik Fakültesi'nden elektrik yüksek mühendisi olarak mezun oldu. Soma Termik Santrali'nin kuruluşunda bulundu. Fransa'da elektrik sistemleri işletmesi ve planlaması konularında çalışmalar yaptı. Balıkesir-Denizli Batı Şebeke İşletmesi'nde mesul mühendis olarak görev yaptı. 1961'de Ankara'da Yüksek Gerilim Dairesi başmühendisliğine atandı. 1965'te köylerin elektrikleştirilmesi faaliyetlerinin yurt düzeyindeki organizasyonunda daire başkanı olarak çalıştı. 1966 yılında Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Saymanı olarak görev aldı. Türkiye Elektrik Kurumu'nun (TEK) kuruluşundan sonra ilk iki yıl genel müdür yardımcısı oldu, Kasım 1972'de ise TEK Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü oldu ve bu görevini 1978'e kadar sürdürdü. 1995-2005 yılları arasında Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nin Yüksek Danışma Kurulu başkanlığını yaptı. Enerji Terminolojisi (1991), Enerji Ekonomisi (1994), Yüksek Gerilimli Yıllar (1997) başlıklı kitapları yayımlandı. Çeşitli gazete ve dergilerde 250 kadar yazısı yayımlandı.

Türkiye'nin enerji serüveninde iz bırakan isimlerden biri olan F. Behçet Yücel, 1970-1978 yılları arasında Türkiye Elektrik Kurumu'nda (TEK) üst düzey yöneticilik ve Genel Müdürlük görevlerinde bulundu. Bu yıllar, yalnızca bir kamu kurumu tarihinin değil, aynı zamanda Türkiye'nin kalkınma sürecinin de yüksek gerilimli yıllarıydı. O yıllarda karanlıktaki köylere, mezarlara, kasabalara elektrik ulaştırmanın heyecanı ve zorluğu ile kamu bürokrasisinin çarklarıyla yürütülen amansız bir mücadele veriliyordu.

F. Behçet Yücel, bu çetin süreci "Yüksek Gerilimli Yıllar" adlı anı kitabında ayrıntılarıyla aktardı. Söz konusu kitap, yalnızca teknik bir hizmetin genişlemesini değil, aynı zamanda bürokratik yapının işleyişini ve kamu yönetiminde yaşanan çelişkileri içeriden bir tanıklığı aktarıyor.

Kitabın yayımlanmasının ardından, Kaynak Elektrik Dergisi adına Ersin Kaya tarafından yapılan kapsamlı söyleşi, dönemin ruhunu yansıtan önemli bir belge olarak dikkat çekti. Bu söyleşi, daha sonra TMMOB'un Mühendislik Mimarlık Öyküleri derlemesinin 2. cildinde, Yüksek Gerilimli Yıllar başlığıyla (Mayıs 2006) yeniden yayımlandı ve daha geniş bir mühendislik camiasına ulaştı.

4 Eylül 2025 tarihinde aramızdan ayrılan F. Behçet Yücel'i saygıyla anıyor; onun mesleki ideallerini, kamu hizmetine adanmışlığını ve Türkiye'nin elektrifikasyon sürecine yaptığı katkıları, kendi anlatımıyla bir kez daha okurlarımıza sunuyoruz. Genç mühendisler için umut, üye sicil numarası küçük üyelerimiz içinse bir hafıza tazelemesi olması dileğiyle.

Karanlıktan Aydınlığa: TEK'in Yüksek Gerilimli Yılları Üzerine Bir Tanıklık

-Anılarınızda anlattığınız 70'li yılların özelliklerini birkaç cümle ile tanımlayabilir misiniz?

Bugün Türkiye Elektrik Kurumu'nun veya onun uzantısı olan TEAŞ ve TEDAŞ'ta çalışanlarla veya bu kurumlardan emekli olanlarla, eski yeni kimle konuşsam yetmişli yılları takdirle andıklarını ve o döneme özlem duyduklarını görüyorum. 1970'ten 1978'in ikinci yarısına kadar Genel Müdür Muavini ve Genel Müdür olarak sekiz yıl kurumun tepesinde kalmam beni bu dönemle özdeşleştirmiş bulunuyor. TEK'in ilk iki Genel Müdürü rahmetli oldular. Ben hayatta olan en eski Genel Müdür sıfatıyla ve 1970'te TEK'in kuruluş faaliyetinde yer almış bir insan olarak yetmişli yılların heyecanlı günlerinin sıcaklığını yansıttığım kanısındayım. Söz konusu dönem politikanın etkili olmadığı, her şeyin kuralları içinde rahat yürüdüğü, politikanın çalışanları rahatsız etmediği bir dönemdir. Bugün bu sistemin hasretini duyanlar, o günleri takdirle anıyorlar.

-O yılların Türkiye'si elektrik enerjisi bakımından ne duruma idi?

Yetmişli yıllar ulusal elektrik sisteminin hızla oluştuğu yıllardır. Ulusal sistem her gün bağlanan bölgesel sistemler, şehirler, kasabalar ve köylerle biraz daha büyüyor ve tüm yurt sathını kaplama hedefi gerçekleştiriliyordu. Diğer taraftan tüketim artışının üretim artışının önüne geçmesiyle bir yetersizlik ortaya çıkmış, üst üste yaşanan kuraklık yılları nedeniyle hidrolik üretim azalmış, petrol şokları akaryakıtla çalışan santrallarda yakıt ikmalini aksatmış, bu yüzden termik üretim düşmüştü. Birbirine eklenen bu olumsuz şartlarda ortaya çıkan kesintilerin giderilmesi yolunda savaş veriliyordu. 1980'li yıllarda elektrik sisteminin tamamlanmasında ve üretimin tüketimin önüne geçmesinde TEK çalışanlarının yetmişli yıllardaki bu mücadelesinin büyük katkısı vardır.

-Anılarınızı yazmaya ne zaman karar verdiniz?

1990 yılının 25 Ekim günü TEK'in 20. kuruluş yıldönümünde devlet büyüklerinin katıldığı bir tören düzenlenmişti. TEK'in yeni binasının konferans salonu tamamen dolmuştu. En eski Genel Müdür sıfatıyla bana da konuşma imkânı verildi. O günün manasına çok uygun düşen, genç meslektaşlara birçok mesajlar içeren bir konuşma yaptım. Sonunda uzun ve coşku dolu bir alkış tufanının içinde buldum kendimi. Bu alkışlar TEK'te çalışanların yetmişli yıllara özleminin ve takdirinin ifadesiydi. Yaşamımın gururlandığım en önemli bir anı olan o günden sonra TEK yönetiminde yaşadığım ibret belgesi niteliğindeki olayları kaleme alarak okuyanın bilgisine sunmak ve de özellikle, enerji sektörünün çalışanlarına deneyimlerimi aktarmak için, bir kitap haline getirmeye karar verdim.

-TEK hangi ortamda kuruldu?

TEK'in kuruluşu o kadar kolay olmamıştır. 1953 yılında Ankara'da Türkiye Birinci İstişari Enerji Kongresi'nde Genel Kurul "Türkiye'de elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtım işlerinin bir elde toplanmasını sağlamak üzere Türkiye Enerji Kurumu'nun kurulmasını" öngörmekteydi. Bu kongre ülkemizde elektriğin gelişmesindeki birinci kilometre taşıdır. Kongreden sonra 17 yıllık bir bekleme sonucu 1970'te TEK kurulabilmişti. Sağ bir İktidar zamanında devletçi özelliği öne çıkan bir teşkilat kanununun çıkması kolay olmuştur. Nitekim birtakım zorlamalar sonucu kanunda birtakım eksiklikler ve çelişkiler meydana gelmiştir. Hâlbuki örnek alınan İngiltere'de CEGB Kanunu'nun 1945'te İşçi Partisi iktidarında, Fransa'da EDF Kanunu'nun komünist destekli sosyalist parti iktidarında eksiksiz çıkması kolay olmuştur. TEK tasarısı 1970 Mayıs ayında TBMM'de ele alındığında tasarıdaki köy elektrikleştirilmesine

tarihimizden...

ilişkin maddelerin yoğunluğu nedeniyle müzakerelere yardımcı olan Bakanlık ekibinde benim de bulunmam uygun görülmüştü. Bu sebepten kanunun hedefinden ne kadar saptığını ibretle seyredebildim.

-Hedeften ne gibi sapmalar oldu?

Bu kanun ile elektrik alanındaki faaliyetlerin tümünün aynı çatı altında toplanması hedefi gerçekleştirilememiştir. Nitekim şehir dağıtım şebekeleri işletmesi belediyelerde, hidroelektrik santrallerinin yapımı (çok amaçlı olarak) DSİ’de, şehir şebekelerinin yapımı İller Bankası’nda kalmış, Çukurova ve Kepez Elektrik Şirketleri muhafaza edilmiştir. O tarihlerde iktidarda bulunan Adalet Partisi’nin siyasi görüşüne uygun düşmediği için EİE, DSİ, İller Bankası, Belediyeler ve özel şirketlere arka çıkılarak eksik bir kanun gerçekleştirilebilmiştir.

İTÜ öğrencisi F. Behçet Yücel (solda) iki arkadaşı ile.

Hem Eğitim Hem Balayı Seyahati

“Çok sayıda genç mühendis ve teknisyen Almanya, İngiltere, Fransa gibi ülkelere eğitim için gönderildik. Ben, Fransa grubuna düştüm. (...) İki mühendis ve otuz kadar teknisyenden oluşan grubumuzun liderliğine bir süre sonra bizlerin yasında bir mühendis gönderildi. Bu grup liderinin en önemli özelliği, T.C. Hazinesi’nin başındaki Genel Müdür’ün kayımbiraderi olmasıydı. Ayrıca babası Türkiye’de büyük bir bankanın Genel Müdürü imiş. Babası vefat edince banka kendisinin yurtdışı eğitimini üstlenmiş. İsviçre’deki bir mühendislik okulu mezunuydu. Hepsinden önemlisi birkaç ay önce önemli bir bürokratin sekreteri ile evlenmişti. Gerçekte Fransa’ya balayı için gelmişti. Bizim aldığımız aylığın en az dört katını alıyor, ilaveten elinde özel işlerinde de kullanabildiği bir ödenek bulunuyordu. Üstüne üstlük, kendisi için dönüşte mecburi hizmet de söz konusu değildi.”

Demirel, Buca’nın Elektrikliğini Nasıl Açtırdı?

“Ekim 1973 seçimleri kimseyi tek başına iktidara getirmedi. Sayın Demirel, ara sıra beni telefonla arıyor, ricada bulunuyordu. 1975 yılının Mart ayında 1. MC Hükümeti’ni kurmaya çalıştığı dönemde beni İzmir Efes Otel’inden aradı: “Gözlerinden öperim, nasılsın” girişinden sonra “Şu bizim Buca’nın elektrikliğini ver” dedi. O tarihte Buca Belediyesi İzmir Belediyesi’nin müşterisi, İzmir Belediyesi, Buca’nın kendisine olan elektrik borcu nedeniyle elektrikliğini kesmiş. Diğer taraftan İzmir Belediyesi’nin de TEK’e borcu var, fakat biz İzmir’in elektrikliğini kesemiyoruz. Sayın Demirel’e bunu anlattım. “TEK büyük müessesedir, isterseniz halledersiniz. Gözlerinden öperim” dedi ve kapattı. O dönemde elektrikten toplanan paralar, gelirleri kısıtlı olan belediyelerin önemli finansman kaynaklarından biri, hatta en önemlisiydi. İzmir Belediye Başkanı’m aradım. Buca’nın elektrikliğini vermesini istedim. TEK’e olan borcunun ödeme süresini yetkimin elverdiği ölçüde uzattım. Başkan aynen “Dâhiliye vekili istese yok derdim ama seni kıramam” dedi. Nasıl kırsın ki, ben fakir belediyelerin para babası olan TEK’in ta kendisiydim. O akşam, sonradan öğrendiğimize göre Buca Belediye Başkanı, halka hitaben yaptığı konuşmada elektriklerini açtırdığı için Sayın Demirel’e minnet ve şükranlarını ifade ediyordu.”

Ancak, nüfusun yüzde 65’inin yaşadığı kırsal sahanın elektrikleştirilmesi TEK’e verilerek Kuruma 1980’li yılların ikinci yarısına kadar İdare edebileceği bir güç kazandırılmıştır. TEK, bu gücü daha iyi hizmet verebilme yolunda fevkalade İyi kullanmıştır.

-Kanun çıktıktan sonra işler yolunda gitti mi?

TEK’in ilk Genel Müdürü İnşaat Yüksek Mühendisi rahmetli İbrahim Deriner oldu. Kendisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yapmış, kıymetli bir büyüğümüz idi. Devrin Başbakanının eski amiri ve arkadaşı olması ona ayrı bir önem kazandırıyordu. Altmışı çoktan geçmiş yaşı ve elektrik işletmesi deneyiminin olmaması dolayısıyla yeni kurulan bir elektrik teşkilatına gerekli İvmeyi ve enerjiyi vermesi mümkün olamadı. Bu yüzden kuruluş yıllarındaki eksiklikler ve aksaklıklar ileride telafisi zor şartlar yarattı. Oysaki TEK’in ilk Genel Müdürlüğü’ne TEK’ten önce Etibank’ın başında bulunan ve o zaman elektrikle meşgul olan enerji grubunu gayretiyle güçlendiren meslektaşımız Sayın Münir Tanyeloğlu getirilseydi kurum baştan daha sağlıklı ve düzenli bir teşkilat haline gelebilirdi. Sayın Tanyeloğlu bu tayini, haklı olarak bekliyordu. 1970 yılında çıkarılan TEK Kanunu’yla dağıtım şebekelerinin TEK organizasyonu içinde yer almasının sağlanması gerekirken belediyelerin

Yakıtın Bitmesine 10 Dakika Kala...

Bir yerlere saatli bomba konulduğu ihbar edilir. Bombanın patlama saati de bildirilir. Bomba bulunur. Ancak patlamaya 20 saniye kalmıştır. Uzman, bombanın saatini durdurmaya çalışır. Yirmi, on dokuz, on sekiz... beş, dört, üç, sonunda durdurmayı başarrır. Bu arada gerilim doruktedir, herkesin yüreği ağzındadır. 70'li yıllarda İstanbul Ambarlı Fuel-Oil Santrali'nde yaşanan olaylar da yukarıdakinden farklı değildir. Santralin bir saatlik yakıt kalıncaya kadar yakıt taşıyan gemiden haber alınamaz. Dünyayı saran petrol krizinin ortasındasınız. Bu sırada yakıt gemisi görünür. Ancak kar fırtınası geminin yanaşmasını engellemektedir. Santralda artık yarım saatlik yakıt kalmıştır. Zor zor gemi yakıt boşaltım tesislerine bağlanır ve bu arada santralda 10 dakikalık yakıt düzeyine düşülmüştür. Sonunda gemiden yakıt boşalmaya başlar, Elektrik sistemi bir kez daha limite kurtulmuştur.

baskısı sonucu bu gerçekleştirilememiştir. Ancak 12 yıl sonra 1982'de askeri idare çıkardığı kanunla belediyelerin dağıtım şebekelerini TEK'e devretmiştir. Fakat o tarihte TEK bu işletmeleri almaya hazır değildi. Devralınan elektrik şebekelerinin yetersizliği kurumun, halkın beklentilerine kısa sürede cevap verememesi sıkıntısını yaratmıştı. Ayrıca bu iltihaklarla TEK'in nüfusunun iki katına çıkması yönetim sorunları yaratmıştır. Bu sıkıntı ve sorunlar hep devam etmiş, TEK'in politize olmasına katkıda bulunmuştur. TEDAŞ'ı Kurmak Yanlıştı Eğer 1982'de belediyelerin dağıtım şebekeleri TEK'e katılacağına, o zaman müstakil bir grup kurulup kendi yapısı içinde geliştirilseydi, sorun çıkmayacaktı. Fakat bu tesisleri TEK'e katıp, belli bir organizasyon oluştuktan sonra çekip koparmak, yani TEDAŞ'ı kurmak daha da yanlış olmuştur.

F. Behçet Yücel, Afşin-Elbistan Santrali'nin temel atma töreninde, dönemin Başbakanı Süleyman Demirel ile.

-Değişik siyasi parti iktidarlarında görev yaptınız. Siyasilerle ilişkileriniz nasıldı?

Seksenli yılların ikinci yarısından sonra kurum yönetiminde siyasi ilişkiler yoğunlaşmaya başladı. Bu çok önemli olumsuz bir gelişmedir. İktidarlar değiştikçe sık sık kadrolar değişmiş deneyimli elemanlar kaybedilmiştir. 1970'li yıllardaki düzen ve ruh devam ettirilememiştir. Sistemdeki bugünkü sıkıntıların, yetersizliklerin var olmasında bu hatalı tutumların büyük katkısı olmuştur. Burada yetmişli yıllara dönersek benim TEKYönetiminin başında bulunduğum dönemde en başarılı olduğum hareketimin (camiaıyı politika rüzgârından uzak tutmam) olduğu gösterilir.

Gerçekten de Köy Elektrifikasyonu Daire Başkanlığım esnasında ister istemez politikacılarla aramızda sağlam ve güvenli bir iletişim kurulmuştu. Genel Müdürlüğe getirilince hangi siyasi partiye mensup olursa olsun milletvekili, senatör ve yerel politikacılar alışkanlıklarını sürdürerek bana uğramaya devam ettiler. Bunlardan intikal eden konular benim süzgecimden geçip aşağı kademelere ulaştığında siyasi niteliği olmayan normal bir işleme dönüşüyordu. Bu düzen içinde bana çok iş düşüyordu ama arkadaşlarım rahat çalışıyordu.

Tayin, nakil, işten çıkarma isteklerini haldi olmadı. Zaman zaman asla yerine getirmiyordum. Doğan olumsuz hava zaman içinde yerel bir sorunun çözülmesiyle dengeleniyordu.

Zincire Bağlı Direkler

"Bir gün Trabzon köylerinden birinin muhtarı geldi; köyüne elektrik istiyordu. Kendisine falan ilçe hattı tesis edilmeden bunun mümkün olmadığını açıkladıktan sonra köyün yatırım programında yer alması gerektiğini de ilave ettik. Ertesi günü bir parlamenterle kapımızı çaldı. (...) Karadenizli muhtar, ne yapıp edip beni etkilemeye çalışıyordu. (...) Dördüncü defa eski bakanlardan merhum Ahmet Şener ile geldi ofisime. Bakışlarıyla bana adeta; 'Bakalım buna da hayır diyebilecek misin?' diyordu. (...) Başka bir Doğu Karadeniz olayı daha nakletmek istiyorum: Köylerde hatların tesisinde kullanılacak empenye edilmiş her biri 8-10 metre boyunda ağaç direkler birkaç köyün ihtiyacı dikkate alınarak merkezi bir yerde istiflenmekteydi. Doğu Karadeniz bölgesinde bir istif yerindeki direklerde, büyük bir noksanlık gözlemlendi. Araştırılınca, elektrik tesisleri tamamlanan bir köyün dikilen direkleri yeterli görmeyerek kendilerine ait olmayan direkleri köylerine taşıdıkları anlaşıldı. Her ev bir direk almış ve sanki bir köpek bağlar gibi zincirle evinin önüne bağlamıştı. Gerekçeleri; 'Biz mademki katılım payı verdik, o halde her evin önüne bir direk ve üzerine bir sokak lambası istemek hakkımızdır' idi."

tarihimizden...

'Senin Heykelini Dikmek Gerekir'

Afşin-Elbistan Santrali'nin en önemli bölümleri olan, tesisin inşaa süresi yönünden en uzun zaman alan kazan ve turbo jeneratörlerinin ihale müzakereleri aylarca sürmüştü. Yaklaşık 800 milyon mark olarak teklif edilen bu teçhizat 140 milyon marklık tenzilat sağlanmıştı. Teklif süresinin dolmasına birkaç saat kala, gecenin ilerleyen saatlerinde anlaşmayı imzalayabilmıştık. İmza töreni sırasında, üzerindeki büyük stresin kalkmasından olacak, yüklenici kazan firmasının başkanının hüüngür hüüngür ağlamasına tanık olduk. Bütün bunlar olurken telefonun diğer ucunda ihalenin sonucunu sabırsızlıkla bekleyen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın durumu öğrenince, çok mutlu olduğunu coşkuyla ifadesi ve bana takdirlerin bildirmek için "Oraya senin heykelini dikmek gerekir" iltifatı unutulamaz.

TEK'in İkiye Ayrılması

-Son yıllarda TEK'te yapılan düzenlemeler için ne düşünüyorsunuz?

Ailesi tarafından istenmediği halde 1970 yılında zoraki olarak dünyaya gelen TEK'in parçalanmasına şaşmamak gerekir. Birçok olumsuzluğun tozu dumanı içinde sağlıklı gelişme imkânını bulamayan Kurum, ikiye bölüneceğine öncelikle yapısal iyileştirilmesi sağlanmalıydı. Bu bölünmenin mantıklı, bilimsel bir açıklamasını yapmak mümkün değil. Bazı yetkililerin "dağıtım bölümü o kadar büyümüştü ki TEK hantallaşmıştı" mantığı da yanlıştır. Özelleştirmeyi kolaylaştırmak içinse, aksine direnç iki katına çıkarılmıştır. İşletmeyi düzeltmek içinse üretim, iletim ile dağıtım arasında olması gereken koordinasyon zayıflatılmıştır. Bana göre bu kendi kendine sahip çıkmayan TEK yüzünden meydana gelmiş kaçınılmaz bir sonuçtur. 1990'lı yıllarda doğru dürüst yatırım yapılamaması ve yap-işlet-devret modeli uygulaması için özel sektöre fazla güvenilmesi hukuki engeller yüzünden bu modelin yürümemesi sonucu elektrik sistemi özellikle üretimde yetersizliğe düşmüştür. Önümüzdeki iki yıl elektrik kesintileri kaçınılmaz hale gelmiştir. Öte yandan ülkemizde elektrik talebinde her yıl yüzde 10'dan aşağı olmayan bir artış gerçekleşmektedir. TEAŞ ve TEDAŞ'ın içinde bulunduğu durum ve her şeyden önemlisi, her yıl elektrik yatırımlarına 4 ile 5 milyon dolar bulunması gerekirken devletin bunu yapamayacak olması karşısında, dağıtım ve üretim tesislerinin işletme haklarını bir an önce özel sektöre devredilmesi, yap-işlet ve yap-işlet-devret modelleriyle santral ihalelerinin hızla yapılmasında ulusal yarar bulunmaktadır.

F. Behçet Yücel, Elektrik Mühendisleri Odası'nın kuruluş yıllarında genel sekreterlik yapmıştı. Fotoğraf 18 Şubat 1967'deki EMO Genel Kurulu'nda çekilmiş.

-Geriye baktığınızda, göreviniz sırasında yaptığınız çalışmalardan hangisi önemliydi?

Kamu sektöründe 26 yıl süren mesleki yaşamımın 13 yılı köy elektrifikasyonu ile ilgilidir ve meslek yaşamımın en gurur verici dönemidir. TEKYasası ile yaratılan finansman imkânları ve yurt sathına yaygınlaştırılan köy elektrifikasyonu teşkilatı sayesinde hizmete hız kazandırılmış, her yıl 300 adede kadar çıkan sayıda köye elektrik götürülmüştür. Bu hızla 1990 yılına kadar ülkede elektrik götürülmemiş köy kalmamıştır. Bu, mühendisimizin, işçimizin ve köylümüzün birlikte sessiz ve iddiasız bir şekilde, birçok olumsuzluğa rağmen gerçekleştirdikleri ve rekor sayılabilecek sürede bitirilen bir projedir. Kimseden alkış almadım. Fakat elektrik tarihimizde önemli bir yer işgal ettiğine inanıyorum. Bu olay Türk köylüsünün yaşantısını ve hayat görünüşünü değiştirerek ekonomik ve

Seçim Gecesi Elektrik Kesilince

"5 Haziran 1977 Pazar günü tüm yurt düzeyinde genel seçimler yapılmıştı. Seçim günü akşamı tüm sandıklar açılmış, sayımlara başlanmıştı. Vatandaşlar da evlerinde ayaklarını uzatmış, radyolarının, televizyonlarının başında sonuçları izlemekteydi. Gece yarısından sonra saat 2'ye 10 kala elektrikler aniden kesilir: (...) Gece saat üçe doğru telefon çaldı. Karşımda o seçimin galibi gibi görünen Sayın Bülent Ecevit vardı. Bana elektrik kesintisini sordu. Olayı anlattım ve bir kötü niyetin bulunmadığı kamısında olduğumu belirterek, sabah daha ayrıntılı bilgi arz edeceğimi de ekledim. Ecevit bana; "Sayın Genel Müdür size güveniyorum" dedi. Nezaket gereği söylenmiş de olsa bu sözler çok hoşuma gitmişti. Bu arıza, çeşitli söylentileri beraberinde getirmişti. Seçimin ertesi günü gazeteler: -'TEK, seçim gecesi elektrik kesileceğini bildiği halde önlem almadi.' -'CHP'nin son dakikada kaybetmesi üzerine zihinlerde uyanan soru: Seçim gecesi elektrik niçin kesildi?' -'Karanlık ülke" gibi başlıklarla donatılmıştı."

sosyal gelişmesine sessizce, ancak çok önemli katkıda bulunmuştur.

-Kitapta yer vermediğiniz anılarınız var mı?

Kitabımda yer alması gereken onlarca konu daha var. Örneğin TEK'in ağır elektromekanik sanayi projeleri, Şam seyahatimiz, Hindistan'daki köy elektrifikasyonu toplantısı... gibi unutulmaması gereken konular. Ayrıca Genel Müdür Muavini ve Daire Başkanı portrelerini de ihmal etmemeliydim. (Şinasi Güçeri, Zeki Turgay, Sabih Duralı... gibi). Bu eksiklikleri bu dergide zaman zaman yayımlayarak kapatmak düşüncesindeyim.

-Hangi bakanlarla çalıştınız?

TEK'in kuruluşundan Genel Müdürlük'ten ayrıldığım tarihe kadarki sekiz yılda on kadar bakan geldi geçti. Bunların ikisi maliyeci, birisi diplomat, bir diğeri de tip doktoruydu. Geri kalanların tümü mühendisti. Bunlardan maliye kökenli olan Sayın Cahit Kayra'nın, (1938 Kuşağı) başlıklı bir kitabı yakın geçmişte çıktı. Kitapta benim hakkımda şu satırlar yer alıyordu: "Türkiye Elektrik Kurumu'nun başındaki F. Behçet Yücel parti tarafından istenmeyen bir kişiydi. Ancak işini çok iyi bilen, iyi bir idareci idi ve ben ayrılacağım tarihe yaklaştığımız güne kadar onu yerinde tutmaya çalıştım." Kitabımda Cahit Kayra için şunları yazdım: "Bakanlığımıza Cahit Kayra geldi. Ufak tefek, kalın gözlüklü, ipince ve asla değiştirmedığı kravatıyla alışılmamış bir bakan tipi idi. Konuşmalarında politik tarafından çok entelektüel yönünün ağır

bastığı hissedilirdi. Baştan bana karşı çok mesafeli hatta istemediğini belli eden bir havadaydı. Fakat iki önemli olay fikrini değiştirmesi için yeterli oldu." Sayın Kayra'nın kitabını okumadan önce yazdığım bu satırlar 28 yıl önceki görüşlerimin yerinde olduğunu göstermektedir. Gelen bakanların partizanlık derecelerine göre daha sert, daha diktatör ve parti menfaati için yapamayacakları şey olmadığını müşahade ettim. Bunlardan partiye değil de devlete bağlılıkları yüksek olanların genelde daha kültürlü daha ılımlı, daha insancıl davrandıklarını gördüm. Bunlarla çalışmak sistemin en zor şartlarında bile hem kolay hem daha keyifli oluyordu. Buna göre bakanların meclislerden değil de dışarıdan atanmaları hükümetlerin daha başarılı olmasını sağlayacaktır.

-TEAŞ ve TEDAŞ'ın yönetimi konusunda ne düşünüyorsunuz?

TEAŞ ve TEDAŞ kurumsallaşmalarını tamamlayıncaya kadar başlarına konularında deneyimli kurumların içinden yetişmiş adamlar getirilmelidir. Zira o mevkilerdekilerin çözmek zorunda kalacakları sorunlar teknik ağırlıklı problemlerdir. Büyük meseleleri sonunda Genel Müdür çözecektir. Bu konuda deneyim ve bilgi sahibi olamayanlar, sorunları daha aşağıdakilere devredecek, onların düşüncelerine göre çözüm üreteceklerdir. Bu, kurumları bir politika sahibi olmaktan uzaklaştırmakta ve kişisiz yapmaktadır. TEK'in ikiye ayrılmasına karşın TEK Genel Müdürlüğü'nün hangi reaksiyonunu gördük? Veya hangi TEAŞ ve TEDAŞ Genel Müdürlüğünün özelleştirme üzerine projesini izledik? Veya yatırımların azalması yüzünden elektrik yetersizliğinin ufukta belirmesi üzerine hangi Genel Müdürün basın toplantısına veya istifasına tanık olduk? Bu sebeplerden TEAŞ ve TEDAŞ kurumsallaşınca kadar yani sistem oturup faaliyete kuralların egemen olduğu zamana değin bu kurumların başına titizlikle seçilmiş, deneyimli, bilgili, üzerinde tereddüt olmayan yöneticiler gelmelidir. Kurumsallaşma tamamlanınca isterseniz tıp doktorunu getirin başarılı olacaktır.

Kaşkarikolu İhbar...

1976 yılının Haziran ayının ilk günleriydi. İstanbul'da basılan ve tirajı birkaç bini geçmeyen bir gazetede Türkiye Elektrik Kurumu ile ilgili bir haber yazı çıktı. Haberde, TEK'teki ihalelerde, dış alımlarda dalaverelerin döndüğü ileri sürülüyordu. Ne var ki, haber kapsamında hiçbir kanıt yer verilmemişti. İmza da yoktu. Amacın karalama, çamur atma olduğu açıktı. Yazıda geçen tipik bir deyim, senaryonun kim tarafından hazırlandığı hakkında ipucu veriyordu. Metnin birçok yerinde "kaşkariko" kelimesi geçiyordu. Bu, kısa bir süre önce görevden alınmış olan bir TEK üst düzey yöneticisinin sık kullandığı bir deyimdi. (...) Yüzlerce dosyayı bir kamyonete doldurup Meclis'e gönderdim. Doğrusu, bir hayli endişeliydim. Dosyalardan bir kısmının, hatta sadece birinin kaybolması ileride önemli sorunlar yaratabilirdi. Ancak, zaman geçtikçe kaygılanmanın yersiz olduğunu anladım. (...) Komisyon, Türkiye Elektrik Kurumu ile ilgili olarak 'TEK'in dışalımlarında hiçbir yolsuzluk yapılmadığı, ihalenin yapılmasında da ilgili yasa yönetmelik ve Bakanlar Kurulu kararlarına uyulduğu görülmüştür' kararına vardığını ilan ediyordu.

Batı Şebeke başmühendisi F. Behçet Yücel (soldan ikinci), Bornova Trafo Merkezi'nde Adnan Menderes ile